بەش: زمانی کوردی

کۆلێژ: پەروەردە/ شەقڵاوە

زانکۆ: سەلاحەددین

بابەت: پراگماتیک

پەرتووکی کۆرس – قۆناغی چوارەم
کۆرسی دووەم

ناوی مامۆستا: د.هیوا أحمد عصاف

پلەی زانستی: مامۆستا

ساڵی خوێندن: 2024 -2025

ڕێبەری کۆرس
Course Book

١. ناوی کۆرس	پراگماتیک
٢. ناوی مامۆستای بەر پرس	هیوا أحمد عصاف
٣. بەش/ کۆلێژ	بەشی زمانی کوردی، کۆلیژی پەروەردە/ شەقلاوە
٤. پەیوەندی	ئیمێل: Hewa.assaf@su.edu.krd hiwaassaf@yahoo.com
٥. یەکەی خوێندن (بە سەعات) لە هەفتەیەک	٣ کاتژمێر تیۆری
٦. ژمارەی کارکردن	ڕۆژانی شەممە، دووشەممە، چوارشەممە
٧. کۆدی کۆرس	
٨. پرۆفایلی مامۆستا	– بەکالۆریۆس لە زمان و ئەدەبی کوردی لە زانکۆی سەلاحەدیین ٢٠٠٥-٢٠٠٦. – ماستەر لە زمانی کوردی لە زانکۆی سەلاحەددین ٢٠٠٩. – گۆڕینی ناونیشان لە (مامۆستای یاریدەدەر)ەوە بۆ (مامۆستا) لە ٢٠١٢. – دکتۆرا لە زمانی کوردی(پراگماتیکس) ٢٠٢٢. – وەرگرتنی ناسناوی (پرۆفیسۆری یاریدەدەر) لە ٢٠٢٣. – نووسین و بڵاوکردنەی چەندین لێکۆڵینەوەی ئەکادیمی. – دوو کتێبی بڵاوکراوەی هەیە.
٩. وشە سەرەکیەکان	پراگماتیک، پراگماتیزم، کردە قسەییەکان، گریمانە پێشەکییەکان، نیشانکارەکان، دەرکەوتەکان، زمانی میڵتۆن، کاپیتیشن

١٠. ناوەرۆکی گشتی کۆرس:

پێناسەی بابەت: پراگماتیک زانستی لێکۆڵینەوەیە لە بەکارهێنانی زمان. لە زمان دەکۆڵێتەوە لە دۆخی بەکارهێنان و بە دەوروبەرەوە دەیبەستێتەوە. ئەم بابەتە کۆرسێکە لەبارەی ئەو زانستە و بنەما و بوارەکانی دیاردەکات.

گرنگیی بابەت: پراگماتیک ڕاستەوخۆ پەیوەندیی بە ژیانی مرۆڤ و بەکارهێنانی زمانەیوە هەیە، بۆیە خوێندنی پراگماتیک یەکێکە لەو بابەتە زیندووانەی سوودی کردارەکی بۆ قوتابی هەیە و فێری وردەکانی زمان و کارامییەکانی بەکارهێنانی زمانی دەکات.

١١. ئامانجەکانی کۆرس

ئامانجی بابەت: ئامانج لە خوێندنی ئەم بابەتە ئەوەیە:

١- قوتابی دوای تەواوبوونی کۆرسەکە زانیارییەکی گشتیی لەبارەی زانستەکەوە هەبێت. هەروەها خاوەنی تێڕوانین و خوێندنەوەیەکی ورد بێت بۆ زمان و کەرەستە و یاساکانی بەگشتی و ئاستی پراگماتیک بەتایبەتی .

٢- کۆرسەکە هەوڵێکە بۆ ناساندنی زانیتی پراگماتیک و بەستنی زانستی زمان بە خودی مرۆڤ و کەتوارەوە. هەروەها بۆ شارەزابوون بە مێژوو و بنەمای زانستەکە، لەگەڵ بەستنەوەی زانساتەکە بە فەلسەفەی بەکارهێنانی زمانەوە. ئامانجمان ئەوەیە، دوای کۆرسە قوتابی ئاشنای زانستەکە و بابەتە پەیوەندیدارەکانی بەم زانستە بووبێت. هەروەها بیرکردنەوەی بەگشتی و خوێندنەوە و تێگەیشتنی بۆ زمان بەتایبەتی قوڵتر و فراوانتربێت، بابەتەکە زمان دەبەستێتەوە بە کۆمەڵ و کەتوارەوە.

٣- قوتابی ببێتە خاوەن کۆمەڵێک بنەمای زانستی لەم بوارەدا تاکو بەهۆیەوە بتوانێت لێکۆڵینەوە لە بوارەکەدا بکات و پەرە بە بوارەکە و تواناکانی لەو بوارەدا بدات.

١٢. ئەرکەکانی قوتابی

بەگشتی پێویستە قوتابی پابەندی ئەم خاڵانە بێت:

١- ئامادەبوونی بەردەوام لە پۆلدا.

٢- سەرنجدان و بەشداریکردن لە وانەکاندا.

٣- ئامادەبوون لە هەموو تاقیکردنەوەکاندا.

٤- خوێندنەوەی بەشێک لەو سەرچاوانەی بۆ ئەم بابەتە دیاریکراون.

٥- نووسینی ڕاپۆرت یان پێشکەشکردنی سیمینار لە چوارچێوەی بابەتەکەدا بە مەبەستی بەهێزبوون لە بابەتەکە. بەتایبەتی ئەو قوتابییانەی لە تاقیکردنەوەکان نمرەی خراپ بەدەستدەهێنن.
١٣. ڕێگەی وانەوتنەوە **- سەبارەت بە ڕێگای وانە وتنەوە، ئەم بابەتە پێویستی بە بەکارهێنانی ڕێگای (وانەبێژی+پرسیار و وەڵام+گفتوگۆ+ ئیستقرائی، ئیستنتاجی) هەیە.** **- لە کەرەستە و هۆیەکانی فێرکردن، وانەکە پێویستی بە (تەختە و ماجیک، داتاشۆ) هەیە.**
١٤. سیستەمی هەڵسەنگاندن **- لە ماوەی کۆرسەکەدا (٢-٣) تاقیکردنەوە دەکرێت بە نووسین هەر تاقیکردنەوەیەک لە سەر (٢٠) نمرە دەبێت و دواتر تێکڕا لە سەر (٤٠) دەردەهێنرێت و وەکو نمرەی کۆشش دادەنرێت.** **- ئەو قوتابییانەی ڕاپۆرت یان سیمینار پێشکەش دەکەن، نمرەی زیادەیان بۆ دەخرێتە سەر نمرەی کۆشش.**
١٥. دەرئەنجامەکانی فێربوون **بابەتەکە چەند ئامانجێک دەپێکێ:** **یەکەم: ئامانجی گشتی: قوتابی زانیاری پەیدا دەکات لەسەر بابەتەکە و دەبێت بە خاوەنی زانیاری و لێهاتووییەک سەبارەت بە زمان و ئامادەبوون بۆ کاری مامۆستایی.** **دووەم: ئامانجی تایبەتی:** **أ- ئامانجی مەعریفی: قوتابی ئاشنا دەبێت بە بەشە بابەتەکانی پراگماتیک، کردە قسەییەکان، نیشانکارەکان ...هتد.** **ب-ئامانجی ویژدانی: قوتابی لایەنگری و خۆشەویستیی بۆ وانەکە بە گشتی و بەشە وانەکان پەیدا دەکات و زەوق و سەلیقەی ئەوەی دەبێت کاتیان بۆ تەرخان بکات و خۆی پێیانەوە خەریک بکات.** **ت-ئامانجی ڕەفتاری: قوتابی دەتوانێت لە کاتی پێویست و لە کاتی بوون بە مامۆستا یان وانەوتنەوەدا سوود لە زانیارییەکانی وەربگرێت و بەکاریانبهێنێت. هەروەها وەکو لێکۆڵەر بنەغایەکی مەعریفی سەبارەت بەو بابەتە هەبێت.**
١٦. لیستی سەرچاوە **بە زمانی کوردی:** - دیوی، جۆن(٢٠١٩). فێرگە و کۆمەڵگا، و.جیهاد موحەمەد، چاپی یەکەم، - چاپخانەی کارۆ، سلێمانی. - خەباز، نەجوا(٢٠١٦). چۆن دەست بەسەر بیری خەڵکیدا دەگریت، و.مەشخەڵ کەولۆسی، چاپی دووەم، چاپەمەنیی گەنج، سلێمانی. - عەبدولواحید موشیر دزەیی، زانستی پراگماتیک، هەولێر، ٢٠١٦.

- ـــــــــــــ(٢٠١٤). زانستی پراگماتیک، ناوەندی ئاوێر، چاپی دووەم، هەولێر.
- ـــــــــــــ ب(٢٠١٤). پراگماتیکی دەق و گوتار، چاپی یەکەم، هەولێر.
- ـــــــــــــ(٢٠١٥). پراگماتیک و ڕەوانبێژی، چاپی یەکەم، ناوەندی ئاوێر، هەولێر.
- عەلی٢، شێرزاد سەبری(٢٠١٣). ڕازیکردن د گوتارا ڕامیاریدا- ڤەکۆلینەکا پراگماتیکییە، چاپا ئێکێ، چاپخانە پارێزگەها دهۆکێ، دهۆک.
- ـــــــــــــ(2014). پراگماتیک، ئەکادیمیای کوردی، چاپخانەی حاجی هاشم، هەولێر.
- فەتاح، محەمەد مەعروف(2010). لێکۆڵینەوە زمانەوانییەکان، چاپی یەکەم، چاپخانەی ڕۆژهەڵات، هەولێر.
- ـــــــــــــ(2011). زمانەوانی، چاپی سێیەم، چاپخانەی حاجی هاشم، هەولێر.
- توفیق، قەیس کاکل(1995). جۆرەکانی ڕستە و تیۆری کردە قسەییەکان، نامەی ماستەر، زانکۆی سەلاحەدین، کۆلیژی ئاداب.
- کەمال، دیار عەلی(٢٠٠٩). گوتاری سیاسی کوردی لە ڕوانگەی پێشگریمانەکانەوە، نامەی دکتۆرا، زانکۆی سەلاحەدین، کۆلیژی زمان، هەولێر.
- محەمەد، بەهار زایەر(2021). میکانیزمەکانی ئارگۆمێنت لە داڕشتنی هەواڵدا(ڕاگەیاندنی بینراو و ئەلیکترۆنی) بە نموونە، تێزی دکتۆرا، زانکۆی سەلاحەدین، کۆلیژی پەروەردەی بنەڕەتی.

بە زمانی عەرەبی:

- أحمد مختار عمر، علم الدلالة, الكويت, ١٩٨٢.
- جون لاينز, اللغة و المعنى و السياق, ت.عباس صادق الوهاب, بغداد, ١٩٨٧.
- **اوستين (١٩٩١). نظرية أفعال الكلام العامة، ترجمة: عبدالقادر قينيني، أفريقيا الشرق.**
- **اوشان، علي ايت(٢٠٠٠). السياق والنص الشعري من البنية الى القراءة، الطبعة الاولى، مطبعة النجاح الجديدة، دار البيضاء.**
- **بلانتان، كريستيان(٢٠١٠). الحجاج، ت.عبدالقادر المهيري، المركز الوطني للترجمة، سحب٢، تونس.**

- يمس، وليام(٢٠٠٨). البراجماتية، ت.محمد علي العريان، المركز القومي للترجمة، القاهرة.
- حمداوي، جميل(٢٠١٥). التداوليات وتحليل الخطاب، الطبعة الاولى، مؤسسة الالوكة(الالكتروني).
- ختام، جواد(٢٠١٦). التداولية– اصولها واتجهاتها، الطبعة الاولى، دار كنوز المعرفة للنشر والتوزيع، عمان.

ناوی بابەت	هەفتە
- ناساندنی کۆرسبووک - ئاستەکانی واتا	هەفتەی یەکەم
- پراگماتیک - ڕیشتەی پراگماتیک	هەفتەی دووەم
- بوارەکانی پراگماتیک - کردە قسەییەکان	هەفتەی سێیەم
- جۆرەکانی کردەقسەییەکان - کردەی ڕاپەڕاندن و ناڕاپەڕاندن	هەفتەی چوارەم
- کردەی ڕاستەوخۆ و ناڕاستەوخۆ - کردەکانی ڕستەی هەواڵدان - کردەکانی ڕستەی پرس - کردەکانی ڕستەی فەرماندان	هەفتەی پێنجەم
- گریمانە پێشەکییەکان - گریمانە پێشەکییەکان و پاشخان - کەوتنی گریمانە	هەفتەی شەشەم
- جۆرەکانی گریمانە پێشەکییەکان - نیشانکارەکان	هەفتەی حەوتەم
- گرنگیی نیشانکارەکان لە ئاخاوتن - جۆرەکانی نیشانکارەکان - نیشانەی کەس - نیشانەی شوێن - نیشانەی کات	هەفتەی هەشتەم
- دەرکەوتەکان - جۆرەکانی دەرکەوتە - دەرکەوتە و لۆجیک	هەفتەی نۆیەم

- بنەمای هاریکای لای گرایس - بنەمای هاریکاری و دەرکەوتەکان	هەفتەی دەیەم
- کاپیتیشن - بیری ئاگایی و نائاگایی - میکانیزمەکانی کاپیتیشن	هةفتەی یانزدەیەم
- زمانی میلّتۆن - میکانیزمەکانی زمانی میلّتۆن	هەفتەی دوانزدەیەم
- ڕووبەندی	هەفتەی سیَزدەیەم
- یوفیمیزم	هەفتەی چواردەیەم

پرسیارەکان:

پ١: پراگماتیک چۆن دەبەستیتەوە بە فەلەسەفەی پراگماتیزمەوە؟ ڕوونی بکەوە.

پ٢: ئەم دەقە چ کەرەستەیەکی نیشانکاری تێدایە دەریبهێنەوە و جۆرەکەی دیاربکە:

(من دوێنیَ لەم بەر ژووورە تا ئێوارە مامەوە تا دەرمانەکەیان بۆ هێنام هەر ئەتلامەوە)

پ٣: مەبەست چییە لە بنەمای چەندێتی لە ئاخاوتندا(لای گرایس)؟ لادان لەو بنەمایە چی دەهێنێتە ئاراوە؟